DNES
Vedoucí redakce: Jan Veselý
Regionální obchodní manažer: Věra Novotná
Inzerce: 725 397 267
Dlouhá 3458/2A, Ústí nad Labem
tel: 478 636 111, redul@mfdnes.cz
Předplatné a distribuce: 225 555 522
predplatne@mafra.cz

Květina „vrací do života“ děti v průšvihu

Myslíte si, že neziskovky zbytečně vysávají rozpočty? V případě Květiny z Dubí jste vedle. Tenhle tým pomáhá rodinám, kterým se právě nedaří. Odborníci brání utrpení dětí.

Čtrnáctiletá dívka, říkejme jí třeba Klárka, se na podzim pokusila utéct z domova ovlivněna svým chlapcem. Když jí v tom rodiče zabránili, měla před matkou silnou úzkostnou ataku se snahou si ublížit. Skončila v teplické nemocnici. Dnes už má s rodiči dobrý vztah, svěřuje se jim a úplně běžně funguje jak doma, tak mezi vrstevníky.

Je to i díky včasné a dobré pomoci týmu odborníků z organizace Květina. Tahle nezisková organizace pomáhá v mnoha rodinách, které se ocitly v tíživé situaci ať už sociální, nebo takové, kdy rodina nezvládá péči o nemocné dítě. Květina podporuje znevýhodněné nebo špatně fungující rodiny a „do života“ vrací hlavně děti. Aktuálně Květina začala spolupracovat s dětskými pacienty teplické nemocnice z Krajské zdravotní a jejich blízkými. „Spolupráce souvisí s obtížemi v oblasti duševního zdraví dětí,“ uvádí Barbora Bočková, ředitelka Květiny.

Stručně řečeno, specialisté, tedy psychiatři, psychologové nebo sociální pracovníci, jsou ihned k dispozici dětem, které se třeba podobně jako Klárka pokusily o sebepoškození nebo sebevraždu.

Co přesně lidé z Květiny pro nemocnici zajišťují?
Pro kontakt s nezletilými pacienty začínáme pracovat s celou rodinou, která se ocitla ve zcela nové, náročné situaci. Rodiče se ve chvíli, kdy jejich dítě například spolykalo prášky či se pokusilo o sebevraždu, potýkají s pocity bezvýchodnosti, zpravidla nevědí, jak dané řešit a kde získat potřebné informace.

Pracovníci na základě souhlasu zákonného zástupce nezletilé dítě, které je hospitalizováno, navštíví, představí se mu, vysvětlí mu, proč přicházejí právě za ním, věnují mu čas, vyslechnou jeho příběh. V případě malého pacienta používají edukační pomůcky a různé techniky k navázání a rozvoji komunikace. Je důležité, že se dítěti může v nemocnici věnovat nejen odborný zdravotnický personál, ale i psycholog, sociální pracovník či speciální pedagog. Možná to zní jednoduše, ale někdy posedět a popovídat si může být část ozdravného procesu, který je zapotřebí zahájit co nejdříve, tedy neprodleně po události, která vedla až k hospitalizaci. Včasné zahájení spolupráce a poskytování odborné péče by mělo zamezit hospitalizacím či opakovaným hospitalizacím dětských pacientů z těchto důvodů.

Pokus o sebevraždu je jasný, ale jak vlastně zjistíte, že malý pacient a potažmo celá rodina potřebují někoho jiného než psychologa z vašeho týmu, třeba sociálního pracovníka?
Spolupráce s dětským týmem, který je součástí námi provozované sociální služby pro rodiny, je dobrovolná a je postavena na nepříznivé sociální situaci rodiny. Ta v tomto případě souvisí s obtížemi v oblasti duševního zdraví dětí. Zda se jedná skutečně o tyto obtíže, je zapotřebí zjistit v úvodu zahájení spolupráce. Rodiny se na nás obvykle obracejí samy, a to v případě, kdy si s danou situací již nevědí rady. Mohou se o nás dozvědět z webových stránek nebo jim je naše služba doporučena či zprostředkována například školou či oddělením sociálně právní ochrany dětí, nebo je spolupráce nabízena při hospitalizaci ve zmíněné teplické nemocnici nebo v Dětské psychiatrické nemocnici v Lounech.

Barbora Bočková Ředitelka neziskové organizace Květina. Její tým v regionu Teplicka působí už od roku 2006. Aktuálně začal spolupracovat s Krajskou zdravotní, konkrétně s teplickou nemocnicí. Foto: Ondřej Bičiště, MAFRA

Co je aktuálně nejčastější příčinou duševních problémů dětí, kterým pomáháte nebo jste pomáhali?
Hodně odborníků zmiňuje vliv „covidové doby“, která děti izolovala od společenského prostředí a ony se více soustředily na sebe. Obvykle jde však o mix různých příčin. Můžeme se bavit o atmosféře doma, výchovných modelech, konfliktních situacích v rodinném prostředí, obecně tlaku a nárocích současné doby. Pro náctileté může být podstatné školní prostředí, ve kterém se často necítí v pohodě, ale také sociální vztahy s vrstevníky mimo školu. Duševní potíže zažívá také mnoho dětí se zdravotním znevýhodněním. Problémy také spatřujeme v nedostatku aktivních zálib.

Na děti cílí naše služby od roku 2007 a vzrůstající obtíže v této oblasti nelze nezaznamenat. A vzhledem k nedostatku odborných pracovníků zaměřujících se na dětské duševní zdraví v České republice i pro zmíněný nárůst obtíží vítáme iniciativu Ústeckého kraje, který se zaměřil na svém území na reformu péče o duševní zdraví. V roce 2022 jsme tak využili jeho výzvy a možnosti rozšířit péči v této oblasti posílením vzniku dětských týmů v regionu Teplicka.

Máte ve svém týmu sociálních pracovníků psychologa, speciálního pedagoga a další profese. Co konkrétně jednotlivé profese zajišťují?
Právě pestrost týmu založená na multidisciplinárním přístupu přispívá k účinnému řešení obtíží. Každý odborník vnímá situaci rodiny svým profesním úhlem pohledu, ale ve vzájemné spolupráci pokrývají celou podstatu potíží.

Každá rodina má „svého“ sociálního pracovníka, který je takzvaně garantem rodiny. Ten mapuje situaci rodiny a domlouvá cíle spolupráce. Sociální pracovník může s rodinou řešit finanční a sociální zázemí, pomáhá při zajištění lékařů a jiných odborníků, dále při zavádění doporučení od dalších odborníků. Garant na základě znalosti rodiny doporučuje zapojení dalších odborníků z dětského týmu služby.

Speciální pedagog zpravidla cílí na rizikové projevy dětí, popřípadě na již diagnostikované poruchy chování. Pomáhá také rodičům dětí s mentálním postižením. Podporuje rodiny například při zavádění denního režimu či pravidel domácnosti. Je rodinám také velkou oporou při komunikaci se školou. Pro děti bývá často jejich „parťákem“, osobou, která jim věnuje svou intenzivní pozornost.

Psycholog podporuje rodiče i děti při zvládání stresových situací, hledá cesty k nápravě narušených vztahů v rodině, řeší osobnostní problémy jako nízké sebevědomí, výbušnost, sklony k agresi. Poskytuje pracovní poradenství a poradenství při volbě dalšího studia či povolání.

Psychoterapeutická podpora je doporučována dětem, které se sebepoškozují či se pokusily o sebevraždu. Tuto podporu využívají také děti s již danou psychiatrickou diagnózou, například schizofrenií, a děti s narušenou vnitřní integritou. Zde jde o velmi nízké sebevědomí, časté projevy úzkosti, potíže s pohlavní integritou či s poruchami příjmu potravy.

Krajská zdravotní uvedla, že „zajišťujete možnost odborné pomoci už během hospitalizace“. Jak a kdy tedy přicházíte k dítěti a na čí popud?
Na to jsem už částečně odpověděla. Pokud je dítě hospitalizováno z důvodu psychických potíží, zdravotní personál rodině nabídne možnost spolupráce s dětským týmem Květiny. Spolupráce je dobrovolná. Jestliže rodiče souhlasí, kontaktuje personál dětského oddělení Nemocnice Teplice naši službu a ta zajistí návštěvu dítěte v nemocnici. Sociální pracovník se již v době hospitalizace propojuje s rodiči a připravuje je na návrat dítěte do domácnosti. Spolupráce zpravidla vždy pokračuje i po propuštění z hospitalizace.

Jak pracujete během hospitalizace s malým pacientem?
Cílem prvních kontaktů v nemocnici je navázání vztahu. Pracovník představuje sebe i službu, domlouvá se s dítětem na vzájemném oslovování. Velmi záleží na věku dítěte a jeho aktuálním fyzickém i psychickém stavu. Hlavním nástrojem pracovníka je rozhovor, při kterém mapuje, jak dítě vnímá důvody hospitalizace, co hospitalizaci předcházelo a co bude následovat, až se vrátí domů. Pro navázání kontaktu využívá pracovník také hry a hračky, obrázkové karty a podobně. Děti mají možnost se rozhodnout, zda se jim bude lépe hovořit s mužem, nebo ženou.

Můžete bez upřesnění identity uvést nějaké příklady dětí, případně rodin, s nimiž pracujete nebo jste pracovali?
V listopadu se na nás obrátili rodiče čtrnáctileté dívky, říkejme jí třeba Klárka, s tím, že se jejich dcera ovlivněná svým chlapcem pokusila utéct z domova. Když jí v tom zabránili, měla Klárka silnou úzkostnou ataku se snahou si ublížit a matka pro ni přivolala rychlou záchranou službu. Během hospitalizace navázal spolupráci s Klárou psycholog z dětského týmu naší služby a to byl jeden z důvodů, proč nemusela být Klárka přeložena do psychiatrické nemocnice. Podpora psychologa byla Kláře poskytována půl roku. Během té doby sociální pracovnice mapovala rodinnou situaci, vztahy a způsoby komunikace v rodině. Pomohla rodině nastavit společné chvíle, ve kterých bylo pro Kláru bezpečné se rodičům svěřovat. Motivovala rodinu k úpravě přístupu Klárky k telefonu ve večerních hodinách, k podpoře fyzického vyžití a také k předání drobných zodpovědností na dceru. Díky poskytnuté podpoře se Klárka cítí dobře, ustojí i náročné situace – úspěšně absolvovala přijímací zkoušky na všechny tři zvolené střední školy, pravidelně chodí cvičit a podílí se více na chodu domácnosti. Vzájemný respekt a pochopení vedlo k úpravě rodinného soužití.

Máte další?
Jedni manželé mají v péči svou dospělou dceru, říkejme jí Adéla, a jejího syna Honzíka. Paní Adéla je těžce duševně nemocná a omezená na svéprávnosti. Honzík začal mít po nástupu do školy výchovné problémy, ze školy nosil jedno kázeňské upozornění za druhým. Manželé již byli zoufalí z nenadálých projevů svého vnuka a svěřili se pracovnicím Fokusu Teplice, kteří jim pomáhají s péčí o nemocnou Adélu. Ti jim doporučili dětský tým Květiny. Ukázalo se, že Honzík potřebuje odbornou diagnostiku a prarodiče psychickou podporu. Sociální pracovnice pomohla rodině objednat Honzíka na potřebné vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny a také ke klinickému psychologovi.

Podařilo se nastavit spolupráci se školou, ve které byli učitelé velmi přístupní k úpravě přístupu k Honzíkovi. Snížil se počet poznámek a zlepšila se celková atmosféra v rodině. Nyní na základě proběhlé diagnózy pomáhá speciální pedagožka našeho týmu rodině s nácvikem dovedností, které zlepší Honzíkovu úspěšnost ve škole a fungování v kolektivu. Pro Honzíka bylo také nevhodné soužití s nemocnou matkou a prarodiči v malém bytě 1+1. Sociální pracovnice proto motivovala rodinu k nalezení většího bydlení. To se povedlo díky dalším programům Květiny. Honzík má nyní v novém bytě své soukromí i více zodpovědnosti a vše je na dobré cestě ke stabilizaci obtíží.

Kdo a jak financuje vaši neziskovou organizaci?
Provoz jednotlivých sociálních služeb je financován zejména ze státního rozpočtu ministerstvem práce a sociálních věcí prostřednictvím Ústeckého kraje. Tyto finance však nikdy nepokryjí celkové náklady provozu jednotlivých služeb. Proto jsou pro nás nezbytné – a velmi si jich ceníme – dotační příspěvky jednotlivých obcí a samozřejmě také nadačních příspěvků a sponzorských darů z komerční sféry.

Fakta
Nezisková organizace Květina

- Působí hlavně v regionu Teplicka od srpna 2006.
- Posláním je spolupodílet se na začleňování osob do společnosti, minimalizovat a předcházet sociálnímu vyloučení. Podporovat rodiny a spoluvytvářet podmínky pro zdravé fungování jejích členů.
- Služby jsou určeny lidem bez omezení věku. V této souvislosti provozuje sociální služby a projekt s názvem Bydlím, bydlíš, bydlíme, který se zaměřuje na zabydlování osob v bytové nouzi.
- Ambulantní zázemí služby se nachází v Dubí. Pracovníci však poskytují služby v terénu – zpravidla přímo v domácnostech klientů.

Jan Veselý
redaktor MF DNES

INZERCE

VYTIPUJ SI JEDEN Z 500 ZÁVODŮ

Sportování je sázka na jistotu a hlavní výhrou je zdraví. Zapoj se do největšího seriálu sportovních akcí v Česku. Čeká tě přes 500 akcí ve více než 60 sportech.

www.tipsport-sportujsnami.cz

Tipsport Sportuj s námi

PARTNEŘI PROJEKTU TIPSPORT SPORTUJ S NÁMI
Tipsport iDNES Premium Radiožurnál Český rozhlas